

Voor een land dat we door willen geven

Nederland staat er goed voor.

De economie groeit, meer mensen zijn aan het werk, de werkloosheid daalt en de overheidsfinanciën zijn weer op orde. Het kabinet trekt fors meer geld uit voor betere zorg, voor meer veiligheid en goed onderwijs.

Maar voor herstel van vertrouwen is meer nodig dan alleen economische cijfers. Daarom zet het CDA zich ook in voor betere, betaalbare en bereikbare zorg in uw buurt en in de regio. En voor de aanpak van eenzaamheid, de veiligheid op straat, en de manier waarop we met elkaar omgaan. Wij willen dat iedereen in Nederland zich thuis voelt en mee kan doen.

Het CDA staat niet vanaf de zijlijn te roepen hoe het beter moet, maar laat met deze plannen zien hoe het daadwerkelijk beter kan. Dat is wat mensen van de politiek mogen verwachten. En dat is hoe we samen werken aan een beter Nederland dat we door kunnen geven aan komende generaties.

Belastingen: invoering Vlaktaks

Wat betekent de invoering van de vlaktaks?

Het CDA wil dat zoveel mogelijk mensen delen in de economische voorspoed. Werken moet tenslotte lonen. Wij zijn trots dat een eerste stap wordt gezet bij de invoering de vlaktaks. Hierdoor gaan de meeste mensen minder belasting betalen over hun salaris en houd je aan het eind van het jaar ook meer over. Met name de middeninkomens en gezinnen met kinderen gaan er hierdoor op vooruit, maar ook de ouderen profiteren mee.

Wat verandert er voor u als belastingbetaler?

We voeren een tweeschijvenstelsel (vlaktaks) in, een lange wens van het CDA. En we verhogen de arbeidskorting, een voordeel voor werkenden. De maximale korting stijgt in 2019 met 150 euro. We verhogen de algemene heffingskorting. Dat betekent, hoe lager het inkomen, hoe hoger het belastingvoordeel zal zijn. Het maximale voordeel is 184 euro over het hele jaar. En we verhogen de ouderenkorting. Dat is een belastingvoordeel voor gepensioneerden.

Waarom maken jullie boodschappen duurder?

Het kabinet betaalt de verlaging van de lasten op arbeid gedeeltelijk door belastingen, die minder verstorend werken voor de economie, te verhogen. Boodschappen worden daardoor iets duurder door een verhoging van het lage btw-tarief van 6% naar 9%. Dit betekent in de praktijk dat boodschappen van €100 in 2019 minder dan €3 duurder worden.

Welke positieve maatregelen worden er genomen door dit kabinet?

- Verhoging van algemene heffingskorting
- Verhoging van arbeidskorting (+111) en meer richten op lage- en middeninkomens)
- Verhoging kinderbijslag (+150 voor een gezin met 2 kinderen tussen de 6-11 jaar)
- Verhoging zorgtoeslag voor paren (+95)
- Verhoging Kinderopvangtoeslag

Hoe zit het met de koopkracht ontwikkeling?

De raming (berekening) dat de meeste huishoudens er in 2019 in koopkracht op vooruit zouden gaan, is gebaseerd op een inflatieraming van het CPB van 2,4%. De eerste cijfers van het CBS over januari, waarin het effect van de hogere BTW en energierekening is verwerkt, laat zien dat de inflatie is uitgekomen op 2,2%.

Hoewel niet zeker is hoe de inflatie zich de komende maanden gaat ontwikkelen, laten de cijfers zien dat er op dit moment geen reden is om aan te nemen dat de koopkrachtcijfers

niet kloppen. In maart zal het CPB een nieuwe raming maken van de koopkrachtontwikkeling en daarbij opnieuw de meeste recente inzichten meenemen. Het kabinet zal zich buigen over de uitkomsten van het CPB.

Oog voor ouderen

Wat doet het CDA voor ouderen?

Goede ouderenzorg is voor het CDA een kwestie van beschaving. Liefdevolle en waardevolle zorg is daarbij het uitgangspunt. Dit kabinet heeft oog voor onze ouderen, thuis en in het verpleeghuis. Daarom trekt het kabinet fors extra geld uit voor betere zorg, in 2019 gaat er € 2,1 miljard extra naar de verpleeghuiszorg. Dit loopt aan het eind van deze kabinetsperiode op tot € 3 miljard per jaar. Want goede zorg is mensenwerk en daar moet in worden geïnvesteerd.

Wat doet het CDA om de positieve van ouderen te verbeteren?

Ouderen gaan er komend jaar gemiddeld 1,5% op vooruit. Dat is meer dan in voorgaande jaren, en dat werd ook wel eens tijd. Sterker nog, van alle groepen zijn er onder gepensioneerden de minste mensen die er op achteruit gaan.

Wat voor maatregelen worden er genomen voor ouderen?

- Ouderen profiteren van de lagere tarieven inkomstenbelasting en de verhoging van de algemene heffingskorting.
- Ouderen profiteren van de hogere ouderenkorting.
- Ouderen profiteren van een hogere AOW die wordt geïndexeerd voor hogere lonen/prijzen.
- Ouderen met een lager inkomen profiteren van een hogere zorgtoeslag.
- Ook de eigen bijdrage voor verblijf in een zorginstelling, eigen bijdrage voor medicijnen en de eigen bijdrage in de WMO worden verlaagd.
- Minister Hugo de Jonge heeft een actieplan om eenzaamheid onder ouderen tegen te gaan gelanceerd.

Ieder gezin telt

Hoe gaan gezinnen merken dat ze erop vooruitgaan het komende jaar?

Ondanks de groeiende economie hebben mensen niet het gevoel dat zij er zelf op vooruitgaan. Daarom zorgt dit kabinet voor lastenverlichting voor de komende jaren. Vooral gezinnen met kinderen en mensen die werken gaan dat merken.

Welke maatregelen zijn goed voor gezinnen?

- Gezinnen profiteren van de lagere tarieven inkomstenbelasting en de verhoging van de algemene heffingskorting.
- Gezinnen profiteren van de hogere kinderbijslag, kind gebonden budget en hogere kinderopvangtoeslag.
- Gezinnen met een lager inkomen profiteren van een hogere zorgtoeslag en soms ook hogere huurtoeslag.
- En komend collegejaar zal het collegegeld worden gehalveerd voor nieuwe studenten aan de hogescholen en universiteiten.
- Dit kabinet verlengt het ouderschapsverlof van 2 naar 5 dagen. Daarmee komt er meer tijd voor ouders om te zorgen voor hun pasgeboren kind. Dit verlof zal de komende jaren nog verder uitbreiden.

Zorg voor elkaar

Waarom moet ik meer betalen voor mijn zorgpremie?

Doordat we als samenleving langer blijven leven blijven de zorgkosten stijgen. Dat betekent dat er steeds meer vraag naar zorg is. Mensen willen tenslotte gezond en vitaal oud worden.

De kosten van de zorgpremie stijgen voor iedereen omdat wij een solidair zorgsysteem hebben en dus de kosten van de zorg bij alle Nederlanders leggen, in plaats van alleen bij mensen die veel zorgkosten maken. Dit kabinet heeft op aandringen van het CDA besloten om het eigen risico te bevriezen. Het eigen risico blijft daarmee op 385 euro in plaats van een stijging van 105 euro naar 480 euro. Voor de zorgpremie geldt, dat lagere en middeninkomens worden gecompenseerd via een hogere zorgtoeslag. Hogere inkomens profiteren van een verlaging van de inkomstenbelasting.

Waarom schaft u het eigen risico niet af?

Voor het eerst sinds de invoering van het eigen risico gaat dit bedrag in de zorg niet omhoog. We hebben bereikt dat dit bedrag de komende 4 jaar gelijk blijft. Dit kabinet heeft op aandringen van het CDA besloten om het eigen risico te bevriezen. Het eigen risico blijft daarmee op 385 euro in plaats van een stijging van 105 euro naar 480 euro.

Wat voor maatregelen heeft het kabinet genomen?

Wij zetten in op goede zorg voor iedereen op het juiste moment en op de juiste plek. De verbeteringen waar het kabinet op in heeft gezet worden vanaf dit jaar zichtbaar.

- Zo verhogen we de zorgtoeslag. Dat betekent voor alleenstaande een stijging van 50 euro en voor partners een stijging van 193 euro.
- Daarnaast verlagen we de eigen bijdrage voor chronische zieken die thuis ondersteuning nodig hebben via de wmo. Vanaf dit jaar komt er een vast tarief van 17,50 euro per vier weken.
- Minister Hugo de Jonge heeft de 5-minutenregistratie afgeschaft waardoor er minder administratieve lasten zijn en er meer tijd komt voor handen aan het bed.

Hoe behouden we de zorg in de regio?

- Het CDA vindt dat het kabinet op een aantal punten meer regie moet nemen om een goede verdeling van het zorgaanbod over de regio's te behouden of tot stand te laten komen. Het is belangrijk dat in alle regio's een goed zorgnetwerk, met daarbinnen goede ziekenhuiszorg, gewaarborgd wordt.
- In verschillende regio's zijn er veel negatieve berichten over het plotseling sluiten van spoedeisende hulpdiensten, intensive care of kraamafdelingen zonder dat een alternatief beschikbaar is. Dit proces moet worden gestopt.
- CDA Tweede kamerlid Joba van den Berg heeft daarom de [initiatiefnota 'zorg in de regio'](#) geschreven. Een van de aanbevelingen is het in kaart brengen van de zorgbehoefte en zorgaanbod per regio.
- Daarbij moet het kabinet de regio's proactief ondersteunen. Zo kunnen tijdig de juiste maatregelen getroffen worden om goede zorg voor de inwoners te waarborgen. Voor het CDA is het van groot belang dat streekziekenhuizen blijven voortbestaan want iedereen heeft recht op goede zorg dichtbij huis.

Klimaat: Op weg naar Parijs

Hoe staat het CDA tegenover het klimaat?

Het CDA ziet het als een plicht de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen. Daarom moeten we hard werken aan haalbare oplossingen voor iedereen. Dat betekent dat de energietransitie voor iedereen op een betaalbare en uitvoerbare manier zal moeten plaatsvinden.

Hoe wil het CDA dat doen?

Het CDA kijkt daarbij verder dan de Nederlandse grenzen, want samen kom je verder. Daarom pleiten wij er voor deze grote opgave samen met andere Europese landen voor elkaar te krijgen. Want alleen in Europees verband kunnen we echt de doelen bereiken van Parijs. Dat geldt tevens voor de provincies. Alleen samen met haar inwoners kunnen zij van onder op zorgen voor een meer duurzame leefomgeving. Waarbij vele mooie energiecoöperaties en initiatieven worden opgezet met hulp van onze provincies en de gemeenten. Wij willen juist iedereen de ruimte en mogelijkheid geven om mee te kunnen

doen. Want alleen met elkaar kunnen we ervoor zorgen dat we de doelen van Parijs ook echt halen.

Welke maatregelen worden al genomen door het kabinet?

- Het vergroenen van de belastingen voor mensen en bedrijven.
- We sluiten de kolencentrales, in 2024 gaan de twee oudste centrales dicht.
- In 2050 willen we bijna helemaal geen CO₂ meer uitstoten, daarom zullen uiteindelijk alle woningen van het gas afgaan.
- We stimuleren hernieuwbare energieproductie en gaan jaarlijks €300 miljoen investeren in maatregelen die de CO₂- uitstoot in Nederland terugdringen.

Welke voorstellen heeft het CDA gedaan op gebied van duurzaamheid?

- Dankzij het CDA komt er een aparte regeling voor energiecoöperaties die het mogelijk maakt dat omwonenden makkelijker kunnen participeren in duurzame energieprojecten in hun directe omgeving. Voor de opstartfase van energiecoöperaties komt er een ontwikkelfaciliteit (kennis delen en leningen).
- Ook hebben wij ervoor gezorgd dat particuliere huizeigenaren worden geholpen bij energiebesparing en isolatie van hun huis.
- Al geruime tijd pleiten wij voor groen gas. Want groen gas heeft potentie om meer bij te dragen aan het terugbrengen van de uitstoot van broeikasgassen.
- En willen we Europees groen staal. De staalindustrie is een relatief grote vervuiler en tevens belangrijke lokale werkgever. Daarom zou er gestimuleerd moeten worden duurzamer te produceren. Met de productie van groener staal kan de staalindustrie grote stappen zetten naar minder CO₂-uitstoot. Alleen op Europees niveau is dat haalbaar.

Waarom wordt de energierekening hoger?

- Tijdens Prinsjesdag heeft het kabinet een pakket aan maatregelen gepresenteerd. Op voorstel van het CDA wordt nu de vlaktaks ingevoerd waardoor de meeste mensen minder belasting gaan betalen over hun salaris of pensioen. Onderdeel van het pakket aan maatregelen zijn verlaging van de belastingtarieven, de verhoging van de algemene heffingskorting en ouderenkorting, de verhoging van de arbeidskorting, u krijgt indien van toepassing meer kinderbijslag en ook de zorgtoeslag is verhoogd evenals de kinderopvangtoeslag. Ook stijgen de lonen in de meeste sectoren.
- Een ander onderdeel van het pakket is om de belasting op energie te verhogen, zoals op gas. Elektriciteit wordt goedkoper. De opbrengst wordt gebruikt om de belasting te verlagen. Dat is de reden waarom u in 2019 meer zal moeten betalen voor uw energierekening.
- De reden dat wij hebben ingestemd met deze maatregel als CDA is omdat wij net als het kabinet een duurzame toekomst willen voor ons land en dat iedereen uiteindelijk zo veel mogelijk van het gas af gaat. Dit zal niet van de een op de andere dag gebeuren, vandaar dat deze belastingmaatregel nu wordt ingevoerd. Daar komt bij dat de Groningers jaren lang enorme gevolgen ondervonden hebben van de gaswinning die ons allemaal veel heeft opgeleverd.

Hoe komt het dat de energierekening hoger uitvalt dan verwacht door het kabinet?

Minister Wiebes (VVD) heeft in de Tweede Kamer erkend dat de energierekening voor huishoudens sneller stijgt dan eerder werd aangenomen. Dit beeld is ontstaan doordat bij de ramingen over inflatie en koopkracht oude cijfers zijn gebruikt over het verbruik en de prijzen van stroom en gas. Ook zijn de tarieven in de markt sterker gestegen dan verwacht.

Wat vindt het CDA daarvan?

CDA kamerlid Agnes Mulder wil dat het kabinet snel met een antwoord komt, want dit is voor ons niet acceptabel. CDA leider Sybrand Buma vindt de kwestie buitengewoon pijnlijk. Daarbij heeft hij kritiek op de rekenmodellen waarmee wordt gewerkt. Het kabinet moet bij zichzelf te rade gaan over het gebruik van dit soort modellen.

Daarnaast hebben wij vragen over de modellen die worden gebruikt bij de voorspelling van de verkoop van elektrische auto's. Dankzij CDA kamerlid Pieter Omtzigt is naar voren gekomen dat de rekenmodellen van het Planbureau Leefomgeving niet controleerbaar zijn. Uit antwoorden van het kabinet op vragen van Pieter Omtzigt blijkt dat het planbureau bij de voorspelling van de verkoop van elektrische auto's er meer dan 100 procent naast zat. Het gaat om een miljardenderving aan subsidies en belastingen voor de overheid. Wij willen meer weten over het rekenmodel van het PBL. Maar deze zijn volgens de staatssecretaris van financiën Snel (D66) geheim. Het CDA wil dat deze openbaar worden gemaakt. Het PBL is ook degene die de inschattingen maakte voor het ministerie over de stijging van de energiekosten.

Hoe nu verder?

Minister Wiebes heeft aangegeven dat er een nieuwe update wordt gemaakt van de energiekosten, zodat het kabinet een betere inschatting kan maken van de gevolgen. Desalniettemin is dit een pijnlijke situatie waarvan het CDA wil weten hoe dit heeft kunnen gebeuren en wat het kabinet hier aan gaat doen. Daarover zijn Kamervragen gesteld en is de minister in de Kamer ter verantwoording geroepen.

Veiligheid: investeren in politie

Wat doet het CDA voor de veiligheid in uw omgeving?

Voor het CDA staat veiligheid voorop, op school, in het winkelcentrum, bij de sportvereniging maar ook gewoon op straat. Daarom wordt er extra geld geïnvesteerd in de politie om georganiseerde misdaad, criminaliteit en overlast aan te pakken. Niet alleen in de Randstad, maar ook in de rest van Nederland willen we het aantal agenten op peil houden. In de komende jaren komen er 1100 agenten bij. Dankzij het CDA is er extra geld om op korte termijn extra agenten in dienst te kunnen houden.

Wat doet het kabinet aan zware criminaliteit?

Om te voorkomen dat criminelen steeds verder doordringen in de gewone samenleving komt er €100 miljoen voor de aanpak van ondermijning. Ook investeert het kabinet extra in de strijd tegen cybercriminaliteit. Vanaf 2019 wordt het makkelijker drugspanden te sluiten. Burgemeesters kunnen woningen en andere panden sluiten als er voorwerpen of stoffen worden gevonden die duidelijk bestemd zijn voor het telen of bereiden van drugs.

Wat wil het CDA nog meer doen om criminaliteit aan te pakken?

Het CDA gaat de strijd aan tegen zware criminaliteit. Dit probleem raakt niet alleen aan onze veiligheid, maar steeds meer aan onze democratie en aan het fundament van onze rechtsstaat. De misdaad maakt per definitie misbruik van kwetsbare mensen: verslaving onder jongeren, misbruik van vrouwen in de prostitutie of afpersing van een boer in het buitengebied om zijn stal af te staan.

Maar ook onze ambtsdragers, burgemeesters, wethouders, politieagenten, journalisten en anderen. Zij worden in hun functie steeds vaker bloot gesteld aan heftige bedreigingen, geweld en intimidatie vanuit de onderwereld.

Met een pakket aan maatregelen willen we criminelen in hun portemonnee raken door hun geld te bevriezen, criminelen zwaarder te kunnen straffen en dat bedreigers opdraaien voor de beveiligingskosten van diegene die zij bedreigen. Lees [hier](#) het offensief tegen zware criminaliteit.

Asielbeleid: streng en humaan

Wat is het standpunt van het CDA over het asielbeleid?

We hebben te maken met een grote toestroom van mensen, die op de vlucht zijn voor oorlog of geweld, of op zoek zijn naar een beter economisch bestaan. We zien grote menselijke drama's, misbruik door mensenhandelaren, maar ook oplopende spanningen in de Nederlandse samenleving. Veel mensen in ons land willen aan de ene kant barmhartigheid tonen en mensen helpen, maar tegelijk hebben zij ook begrijpelijke zorgen over de aantallen mensen die hier naartoe komen, de opvang en integratie. Daarom staat het CDA voor een rechtvaardig en streng asielbeleid.

Wat houden de nieuwe voorstellen in rondom het kinderpardon?

- Het nieuwe pakket omvat een herbeoordeling van de ruim 700 gezinnen, die op dit moment niet in aanmerking komen voor het kinderpardon. Deze aanvragen worden opnieuw beoordeeld op basis van het criterium of zij gedurende aanvraag steeds beschikbaar zijn geweest voor de vreemdelingendiensten. Tot die herbeoordeling worden de uitzettingen gestaakt. Dit betekent dat de zo lang slepende zaken opnieuw worden bekeken met een versoepeling van de eisen. Ook is overeengekomen dat na de herbeoordeling van deze groep de pardonregeling wordt beëindigd.
- Het Kabinet gaat investeren in extra capaciteit voor de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND). We zien nu procedures vastlopen, dat leidt tot lange wachttijden met als gevolg schrijnende gevallen die we zouden kunnen voorkomen. Gezinnen met kinderen moeten daarbij voorrang krijgen.
- De discretionaire bevoegdheid van de staatssecretaris zal worden vervangen door een schrijnendheidstoets door het hoofd van de IND. Voor de toepassing van deze toets kan onafhankelijk advies worden gevraagd. Zo wordt de toets verplaatst van het eind van de procedure naar de eerste fase waarin een asielverzoek is aangevraagd. Op die manier blijft de mogelijkheid bestaan om schrijnende situaties, die buiten de regels vallen, toch mee te wegen.

Migratie: mondiaal beter reguleren

Hoe gaan we om met de grote toestroom van migranten?

Veel mensen in ons land willen aan de ene kant barmhartigheid tonen en mensen helpen, maar tegelijk hebben zij ook begrijpelijke zorgen over de aantallen mensen die hier naartoe komen, de opvang en integratie. Voor het kabinet staat voorop dat wie vlucht voor oorlog of geweld recht heeft op bescherming. Door die bescherming meer in de eigen regio te organiseren, vervalt de noodzaak voor de vluchteling om verder te migreren. Opvang in de regio vraagt om structurele investeringen in politieke en economische samenwerking met de landen van herkomst en intensieve samenwerking met internationale organisaties als de IOM en de UNHCR. Daarom is het CDA voorstander van het Marrakesh Pact zo kunnen mondiaal deze stromen beter gereguleerd worden.

Wat doen we op Europees niveau tegen migratie?

Het kabinet wil in Europees verband meer overeenkomsten sluiten met veilige derde landen, waarbij wordt beoordeeld of iemand toegang krijgt tot de veilige opvang in de regio. Wie wordt toegelaten tot de opvang, kan daarna in aanmerking komen voor hervestiging in een ander land. Op die manier wordt een ongecontroleerde migratiestroom voorkomen en het verdienmodel van mensensmokkelaars gebroken.

Wat is het Marrakesh Pact precies?

Het migratiepact van de Verenigde Naties is een begin van de oplossing. Het biedt eindelijk de mogelijkheid om ook andere landen op hun verantwoordelijkheden te wijzen. Bijvoorbeeld om de voedingsbodempotentialiteit voor migratie weg te nemen, mensenrechten te respecteren, fatsoenlijke regels te maken voor arbeidsmigranten uit de regio en eigen onderdanen terug te nemen. Nu zo'n 180 landen de uitgangspunten van het pact willen onderschrijven, hebben we voor het eerst een diplomatiek instrument in handen om de druk op te voeren.

Het is geen vrijblijvend pact. De afspraken die worden gemaakt moeten bijdragen aan het controleren en reguleren van de migratie. En die afspraken zijn, zoals gezegd, hard nodig. Want als we niets doen en aan de zijlijn blijven staan kijken, dan wordt het probleem van migratie en de zorgen die mensen hebben alleen maar groter. Het CDA blijft kritisch volgen of het doel wordt bereikt en landen zich aan de afspraken houden. Wij hebben daarom afgesproken dat wij door de staatssecretaris op de hoogte gehouden moeten worden van de effectiviteit van dit pact.

Wonen: meer steen minder papier

Wat wil het CDA doen om meer te kunnen bouwen?

Nederland heeft een tekort aan 200.000 woningen. Er zijn jaarlijks zo'n 75.000 nieuwe woningen extra nodig om dat tekort in te lopen. Dit leidt tot hoge prijzen in de grote steden, een overspannen markt en lange wachttijden voor een huurwoning. Het CDA wil dat het tempo voor het bouwen van nieuwe woningen omhoog gaat. Dit kan door wettelijke belemmeringen weg te nemen, meer te plannen dan nodig is (zodat doelen worden gehaald) en de aanstelling van een Regeringscommissaris. Die kan ervoor zorgen dat papieren plannen ook daadwerkelijk worden omgezet in stenen resultaten. Het kabinet moet aan de slag met een noodprogramma woningbouw in grote steden, zodat gezinnen en starters (de middeninkomens) de stad niet uit worden gejaagd.

Welke maatregelen neemt het CDA voor een eerlijkere woningmarkt?

- Het CDA heeft een noodknop geregeld voor gemeenten bij extreme huurstijgingen en mogen huurwoningen die in particuliere handen komen niet plotseling veel duurder worden.
- Huisjesmelkers worden harder aangepakt en gemeenten krijgen meer instrumenten om overlast door Airbnb tegen te gaan.
- Daarnaast wordt in kaart gebracht hoe woningcorporaties financiële slagkracht kunnen houden om de bouwopgave op lange termijn te realiseren.
- Ook moet de bureaucratie rond vergunningen voor nieuwe woningen worden aangepakt en zal desnoods in het 'groen' moeten worden gebouwd.
- Het CDA wil dat gemeenten en woningcorporaties meer inzetten op de bouw van noodwoningen voor een langere periode van 10-15 jaar.
- Geef woningcorporaties meer slagkracht om betaalbare woningen voor iedereen te bouwen.
- Versimpel de vergunningen voor woningbouw.
- Als provincies en gemeenten er onderling niet uitkomen moet het Rijk de regie naar zich toetrekken.

Infrastructuur: randstad en regio

Wat is de inzet van het CDA om de infrastructuur te verbeteren?

Veel mensen reizen iedere dag van huis naar werk en terug. Daarvoor zijn goede wegen nodig en goede treinverbindingen. Het CDA vindt dat niet alleen de randstad goede infrastructuur nodig heeft maar ook de regio's goed bereikbaar moeten blijven. Daarom investeert het kabinet € 1 miljard euro extra in infrastructuur voor de aanpak van files, beter openbaar vervoer, onderhoud aan de wegen en fietsvoorzieningen. Wij vinden het belangrijk dat bij de besteding van het geld vooral wordt gekeken naar de wegen die verbindend zijn voor de regio's en dat daar in wordt geïnvesteerd.

Goed onderwijs

Wat doet het CDA voor leraren?

Goed en toegankelijk onderwijs is de beste start voor kinderen en jongeren in de samenleving. Daarom investeert het kabinet in hogere salarissen voor leraren, de aanpak van werkdruk in het primair onderwijs en de kwaliteit van onderwijs. En komend collegejaar

zal het collegegeld worden gehalveerd voor nieuwe studenten aan de hogescholen en universiteiten.

Welke maatregelen worden er genomen zodat leraren beter betaald krijgen?

De salarissen van leraren gaan omhoog. Een basisschoolleraar krijgt dit jaar gemiddeld 8,5% meer loon. In 2019 komt daar gemiddeld bruto €350 per jaar bij.

Wat doet het CDA aan de werkdruk van leraren?

Voor de werkdruk geldt in het primair onderwijs dat er €237 miljoen wordt geïnvesteerd oplopend tot €430 miljoen structureel. Wij vinden het belangrijk dat scholen zelf bepalen hoe zij de werkdruk aanpakken, dat kan zijn kleine klassen of meer personeel.

Wat doet het CDA om de kwaliteit van het onderwijs op peil te houden?

Ook de kwaliteit van ons onderwijs moet op peil blijven daarom investeert dit kabinet extra in technisch vmbo €70 miljoen, oplopend tot €100 miljoen structureel. En wordt er €170 miljoen structureel geïnvesteerd in gemeenten om onderwijsachterstanden bij peuters te voorkomen.

Landbouw: opkomen voor onze boeren, tuinders en vissers

Hoe kijkt het CDA naar de agrarische sector in Nederland?

Nederlandse boeren, tuinders en vissers zorgen voor gezond, betrouwbaar en goed voedsel van eigen bodem en leveren daarmee een grote bijdrage aan de economie. Onze agrarische sector behoort tot de kopgroep in de wereld als het gaat om voedselveiligheid, milieu en dierenwelzijn. Het CDA vindt dat we die voorbeeldfunctie moeten koesteren. Dat betekent dat we jonge boer(inn)en, de ondernemers van de toekomst, moeten ondersteunen en stimuleren.

Met welke maatregelen wordt onze landbouwsector versterkt?

- Om onze toonaangevende positie in de wereld te behouden, is het cruciaal dat boeren een eerlijke boterham kunnen verdienen. Daarom wil wij een Europees gelijk speelveld voor boeren. Daarbij willen wij dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid meer ingezet wordt op innovatie en crisisbestendigheid van de sector.
- Om jonge boeren te helpen, is een bedrijfsovernamefonds gerealiseerd.
- Daarnaast krijgt de ACM een grotere rol om de verstoorde marktmacht tussen boeren en afnemers aan te pakken. Samenwerking op het gebied van onderzoek, productinnovatie en duurzame standaarden wordt gestimuleerd.
- Om agrariërs te helpen in geval van extreme weersomstandigheden, wordt de brede weersverzekering vrijgesteld van assurantiebelasting.

Wat wordt bedoeld met een 'warme sanering' voor boeren in Brabant?

Het CDA vindt het belangrijk dat de veehouderij in balans is met de sociale en natuurlijke omgeving. Gebieden met een te hoge veedichtheid kunnen die balans verstoren. Daarom kijkt dit kabinet hoe een warme sanering van de varkenshouderij bij woonkernen en natuurgebieden, voornamelijk in de provincie Noord-Brabant, vormgegeven kan worden. Ingezet wordt op meerwaarde voor de omgeving en perspectief voor de overblijvende ondernemers.

Hoe wil het CDA de veiligheid van stallen vergroten?

Naast de uitvoering van een actieplan vanuit de sector om stallen veiliger te maken, wil het CDA dat de overheid boeren financieel ondersteunt om elke stal van warmtesensoren te voorzien. Stalbranden zijn een enorm groot leed voor boerengezinnen en dieren, en moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Hoe ziet het CDA de toekomst van de (puls)visserij?

De Nederlandse vissersvloot loopt met de pulstechniek voorop als het gaat om duurzaamheid en innovatie. Pulsvisserij betekent minder brandstofverbruik en minder bijvangst. Het CDA vindt dat duurzame innovatie en wetenschappelijk onderzoek moet

lonen, en wil dat het kabinet zich in Europa hard blijft maken voor onze (puls)visserij. Ook in het geval van een Brexit wordt ingezet op het beschermen van de Nederlandse belangen.

Het MKB is de ruggengraat van onze economie

Wat doet het CDA voor het MKB?

- De komende jaren wordt er tenminste €200 miljoen geïnvesteerd in het MKB om knelpunten weg te nemen.
- Staatssecretaris Mona Keijzer zet zich in voor MKB'ers om mee te kunnen komen in de digitale samenleving. In haar [actieplan](#) stelt ze verschillende doelen om de komende jaren te zorgen dat het MKB wordt versterkt.
- Door een verlaging van belastingen blijft er meer geld over om personeel te belonen of om te investeren in innovatie en duurzaamheid.
- Ook zal er de komende jaren extra geld gaan naar personeelswerving en scholing voor het MKB. Door middel van bedrijfsscholen en scholingsbudgetten kan het MKB de juiste mensen voor hun bedrijf opleiden en werven.
- Al jaren is gediscussieerd over het geven van vaste contracten aan postbezorgers. Mona Keijzer, staatssecretaris van EZK heeft miv 2018 het besluit genomen dat 7 van de 10 postbezorgers een vast contract moeten krijgen. Dit is inmiddels ook het geval.

Vrijwilligers zijn de kampioenen van onze samenleving

Wat doet het CDA voor onze vrijwilligers?

- De vrijwilligersvergoeding wordt verhoogd. Op voorstel van Kamerlid Pieter Omtzigt verhoogt dit kabinet de maximale vergoeding van vrijwilligers van €4,50 naar €5 per uur. Ook wordt de maximale vergoeding per maand verhoogd van €150 naar €170.
- Minister Hugo de Jonge heeft gezorgd dat vrijwilligers die werken met kwetsbaren een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) krijgen. Hierdoor wordt het voor vrijwilligers en organisaties makkelijker om hun werk te doen.
- Sportclubs, muziekverenigingen, de scouting, maar ook dorpshuizen en speeltuinverenigingen krijgen een lagere heffing. Gemeenten kunnen er vanaf volgend jaar voor kiezen om de onroerendezaakbelasting (OZB) voor hen te verlagen. Door een lagere heffing kan bijvoorbeeld een lidmaatschap goedkoper worden, wat tot meer leden kan leiden.

Defensie: Daadkrachtig en sterk leger

Wat doet het CDA voor onze militairen?

Voor het CDA staat voorop dat in een zeer onrustige wereld een stevige en moderne krijgsmacht onmisbaar is. Na jaren van bezuinigingen investeert dit kabinet weer in onze militairen, in mankracht, modernisering, opleiding en nieuw materieel.

Maatschappelijke Diensttijd

Waarom is het CDA voor een maatschappelijke diensttijd?

Dit leert jongeren dat een sterke samenleving betrokkenheid van alle burgers vraagt. Het versterkt dus de verbinding met de maatschappij, maar ook het besef van normen en waarden.

Hoe ziet deze diensttijd er in de praktijk uit?

- De maatschappelijke diensttijd duurt maximaal zes maanden en deelname wordt beloond met een certificaat als getuigschrift van maatschappelijke betrokkenheid.
- Het vervullen van de maatschappelijke dienst geeft een diplomasupplement als getuigschrift van maatschappelijke betrokkenheid. Bij een sollicitatie naar een functie bij de overheid geldt het diplomasupplement als een pré. Met het bedrijfsleven worden afspraken gemaakt om hetzelfde te doen.

- De maatschappelijke diensttijd kunnen jongeren op heel uiteenlopende plekken vervullen; in de zorg, het onderwijs, in je wijk of bij een goed doel. Maatschappelijke organisaties kunnen bij de provincie en de gemeente projecten indienen die voor de maatschappelijke diensttijd in aanmerking komen. Met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven worden afspraken gemaakt om de diensttijd tot uitvoering te brengen.
- Alle jongeren zijn verplicht een startkwalificatie te halen (minimaal MBO-2 niveau). De verplichting hiertoe zal worden verlengd naar 21 jaar. Het kabinet zal bezien hoe een meer verplichtende variant van de maatschappelijke diensttijd een rol kan spelen bij de verlengde kwalificatieplicht.

Sterk, stabiel en eerlijk pensioen

Wat vindt het CDA van het klappen van het pensioenakkoord?

Het stuk lopen van de pensioenonderhandelingen is bijzonder teleurstellend. Want het pensioenstelsel is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor werkgevers en werknemers. Stilstand is achteruitgang. Geen nieuw stelsel betekent geen perspectief op een goed pensioen voor jongere generaties en grote onzekerheid voor de komende jaren.

Wat heeft het CDA voorgesteld?

Het CDA wil daarom dat het kabinet gaat kijken naar het tempo waarin de AOW leeftijd in de toekomst moet stijgen met de langere levensverwachting. Het kabinet gaat op voorstel van het CDA onderzoek doen naar de ontwikkeling van de levensverwachting in relatie tot de pensioensleeftijd. Nu geldt nog dat die vanaf 2022 gelijk op moeten gaan. Deze koppeling was een belangrijk onderwerp in het vastgelopen overleg tussen bonden, werkgevers en het kabinet over een nieuw pensioenstelsel.

Hoe nu verder?

Het CDA wil graag dat de onderhandelingen opnieuw worden opgepakt zodat kabinet, werkgevers en vakbonden samen komen tot een eerlijke oplossing voor iedereen. In Nederland is het pensioenstelsel een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor werkgevers en werknemers. Stilstand is achteruitgang. Geen nieuw stelsel betekent geen perspectief op een goed pensioen voor jongere generaties en grote onzekerheid voor de komende jaren. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt in de handen van de onderhandelaars in de polder. Zij zijn verantwoordelijk voor een houdbaar pensioenstelsel voor toekomstige generaties.